

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 15—
za pol leta 7:50
za četrt leta 3:80
za 1 mesec 1:30

Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, hiša zdravnika dr. Štuheca.

Rokopisi se ne vrnejo.

Telefon št. 46.

Štev. 14

Ptuj, 6. julija 1919

I. letnik

Cvetlični dan

za invalide in sirote v vojni padlih
bo v nedeljo, 6. julija t. l.

Narodne dame se prosijo, da preskrbe cvetlice. Splošno slov. žensko društvo vabi vse gospe in gospodične na tozadevni sestanek v soboto, dne 5. julija ob 15. uri v veliki dvorani Narodnega doma.

Ptujska gimnazija zasigurana.

Poverjeništvu za uk in bogočastje je izjavilo, da je pripravljeno otvoriti v Ptuju s prihodnjim šolskim letom celo gimnazijo, če bodo le dani pogoji za njen obstoj.

„Če bo zadostno število učencev, je gimnazija zasigurana, sicer pa ne“, piše g. poverjenik. Hvaležni smo mu za to izjavo, ki kaže popolno umevanje važnosti tega kulturnega zavoda na vsekakor še vedno vročih ptujskih tleh. Prebivalstvu ptujskega okraja bo s tem dana prilika, da bodo mogli pošiljati svoje sinove v šolo doma, tudi one, ki so bili dozdej razkropljeni po tujih zavodih.

Zadostno število dijakov se bo moglo doseči, če se tudi vsi Nemci, ki so bili dozdej na zavodu, zopet prijavijo za nadaljevanje študij na ptujski gimnaziji. Čujemo, da nameravajo nekateri premožni Nemci dati svoje sinove v Ljubljano na nemško gimnazijo ali celo v Gradec. Od Gradca jim odločno odsvetujemo, če že ne iz drugega vzroka, pa vsaj zato, ker bi zbudili s tem korakom sum, da teže preko državnih mej Jugoslavije. Pa tudi Ljubljane jim ne priporočamo.

Zakaj? Res je, da premožnejši sloji za svojo deco lahko žrtvujejo mesečno stotake za študij izven Ptuja. Toda treba je, da po-

kažejo prav ti odločno solidarnost z drugimi, od sreče manj oblagodarjenimi sloji, katerih sinovi radi premoženjskih razmer ne morejo iz Ptuja. Socijalni čut mora premožnike dovesti do tega, da obdrže svoje otroke na domačem zavodu. Če jih pošljejo ven, bi bilo morebiti število dijakov premajhno za ustanovitev gimnazije in tako bi trpeli sinovi revnejših delavskih in uradniških družin, ker bi jim bil študij doma onemogočen, za študij na tujih zavodih pa jim manjkajo sredstva.

Dolžnost bogatih in premožnih je torej, da vzamejo nase morebitne težave prehodne dobe, da s tem povišajo število učencev in tako zadostje zahtevam učne uprave. Saj se jim bodo težave olajšale, kolikor bo sploh mogoče. Sicer pa je po učnih uspehih, ki so jih nemški dijaki dosegli v slovenščini v treh tedenskih urah tekom pičlega pol leta, z gotovostjo pričakovati, da bodo z lahkoto premagali prve težave in s pridom sledili pouku.

Še enkrat torej resno svetujemo Nemcem, naj se solidarno oglašijo za ptujsko gimnazijo; s tem bodo pomagali celim vrstam svojih ljudi do študija, ki bi sicer morali ostati brez šole.

Prijave vseh, dosedanjih in tudi novih dijakov, naj se vpošljejo najkasneje do konca julija t. l. gimnazijskemu ravnateljstvu, da more to učni upravi pravočasno poročati.

Ptujska gimnazija v šolskem letu 1919/20. (Naznanila)

Učni jezik bo v vseh razredih slovenski. Za zadostno število dijakov je cela gimnazija zasigurana.

Šolsko leto se začne dne 16. septembra 1919.

V I. razred se sprejemajo učenci v dveh rokih, dne 5. julija in 16. septembra od 8. do 10. ure v ravnateljski pisarni. Učenci se lahko tudi prej pismeno prijavijo. Predloži se krstni ali rojstni list in šolsko izpričevalo ali

naznanilo. Starost najmanj 10 let, dovršenih vsaj do konca leta 1919.

Sprejemni izpit se vrši omenjena dneva pismeno od 10. do 12. ure, ustno pa popoldne po potrebi. Zahteva se: iz krščanskega nauka toliko znanja, kolikor se ga more pridobiti v prvih štirih letih ljudske šole; iz slovenščine spretnost v čitanju in pisanju, početni nauki iz oblikoslovja, poznavanje pravopisnih pravil, analiza prosto razširjenega stavka; iz računstva izvežbanost v štirih osnovnih računskih vrstah s celimi števili. Izpita iz krščanskega nauka se lahko oprosti, kdor ima v izpričevalu „dobro“ ali „prav dobro.“ Nemščina se ne zahteva.

Ponavljjanje sprejemnega izpita v istem letu na isti ali na drugi srednji šoli ni dovoljeno.

Učenci, ki so že bili na zavodu, se sprejemajo dne 17. septembra od 9. do 11. ure v učilnici VI. razreda; začne se z najvišjim razredom.

Učenci, ki nameravajo prestopiti iz drugih gimnazij na ptujsko, naj pošljejo do 15. avgusta krstni ali rojstni list in zadnje izpričevalo priporočeno ravnateljstvu državne gimnazije v Ptuju ter se osebno javijo dne 17. septembra od 9. do 11. ure v ravnateljski pisarni. Prejšnja pismena prijava je potrebna, da se pravočasno določi število dijakov.

Ponavljalni in dodatni izpiti bodo dne 16. in 17. septembra, istotako sprejemni izpiti v II.—VIII. razred.

Dne 18. septembra ob 8. uri bo slovesna božja služba v mestni župnijski cerkvi.

Dne 19. decembra ob 8. uri se prične redni pouk.

Sprejemnina in druga plačila se bodo pozneje naznanila. Kdor želi biti oproščen šolnine, naj si že v počitnicah preskrbi premoženjski izkaz, potrjen od davčnega urada in od občine.

Seznamki učnih knjig se bodo dobivali v tukajšnjih knjigarnah.

Zmagoslavni polet Sokola med Srbe.

Nekako ob 15. uri 26. junija so se sestali Sokoli in Sokolice vseh naših pokrajin v Zidanem mostu, da nadaljujejo pot med brate Srbe. Pred Zagrebom so dohajali še naši posavski Dolenjci in Dolenjke.

Polagoma je zadežilo; v Zagrebu smo morali obleči površnike.

Ej Zagreb, Zagreb, ali te je dež ohladil, ali je dež pogasil tvoje luči? Pa tudi sam še nisi ozdravil popolnoma; to vemo, zato ti oproščamo.

Ob 21. uri je zadržal vlak dalje. Ob 25. uri smo v Sisku. Krasen sprejem, vse mesto, posebno mladi svet obojega spola, se gnete po prastrani postaji z zastavicami v rokah in nas obsiplje s cvetjem.

Ob 23. in pol se moraš posloviti; dve himni še in že se pomika vlak med krepkim sokolskim „na zdar.“

Dva stroja teško in brzo puhata po neskočni ravnini, skozi dež in temo. Malo smo

spali, pa kako, saj je toliko bratov in sester, ki jim razburjeno utriplje srce v pričakovanju pogleda na srbsko zemljo.

Zdani se. Tam zadaj, odkoder smo prišli, se trgajo oblaki in nebesna modrina, se blešči skozi nje, svetloba postaja prijaznejša; včasih celo solnce pogleda zvedavo na žitno poljano.

Ob 9. uri 27. junija smo v staroslavnem Siču. Vsa postaja v zastavicah troplemenskega naroda, godba svira, mestni mešani zbor poje navdušeno in dovršeno. Vsipa se cvetje, stiskajo se roke in rosijo oči čakalcev in došlecev v prekipeljavem navdušenju.

Posloviti se je treba; še dolgo ne bo konca ravnine; na vsaki mali postaji se ustavlja vlak, čim bolj zapuščena je, tem dalje stoji, samo da bi zaslužili tamošnji odurno švabujoči židovski postajni gostilničarji; pa bratje Sokoli in sestre Sokolice imajo zdrave in ostre nosove v veliko žalost in razočaranje izsesovalcem; bratje in sestre postanejo začasni protialkoholiki in pijejo rajši vodo, da si je slaba.

Med vožnjo se vrše v prednjih vozovih

naprej in naprej posvetovanja, izdajajo se povelja, brzo natiskana od urnih sester Sokolic strojepisk. Vse kaže, da bo šlo v najlepšem redu. Živahni, komaj same sebe brzdajoči mladeniči se posvetujejo s krepkimi in že osivelimi, mirnimi in preudarnimi starejšimi brati. Zgovorne, komaj kratkemu krilu odrasle sestre, razpravljajo s Sokolicami — ženami in materami našega ljubkega naraščaja. Skratka cel sprednji del vlaka je podoben veži in stranskim sobam v parlamentu.

Že smo v Indiji. Navdušeni pozdravi, petje, kratko okrepčanje in ajdi dalje, skozi Eruško goro, vedno v divjem diru navzdol po brzo se menjajočih ovinkih; ob starem Dunavu uživamo vso lepoto njegovih bogatih bregov; pol ure še in evo nas v Novem Sadu.

Pet ur nas je pričakovalo celo mesto zunaj na postaji, petkrat je bilo že premočeno; zato nas pozdravljajo samo še najvztrajnejši, najpogumnejši, a še teh je nekoliko tisoč.

Brat Sokol.

(Nadaljevanje sledi.)

Za zunanje dijake je zelo važno, da se v dobri oskrbi in pod zanesljivim nadzorstvom. V tem oziru nudi mestni dijaški dom — edini te vrste v celi Sloveniji — starišem najboljšo priliko. Zavod je tik zraven gimnazije, stoji pod pedagoškim vodstvom gimnazijskega profesorja, ki ima tozadevno večletno prakso, in pod nadzorstvom ravnateljstva. Ima prostora za 100 dijakov, ki v zavodu dobijo pomoč v učenju, ako je treba, ter poleg šolskih študij lahko gojijo godbo, petje, telovadbo, šport in razne spretnosti. Prijave naj se pošljejo na vodstvo dijaškega doma v Ptuj, kjer se izvejo tudi pogoji za sprejem.

Vidov dan v Ptuj.

Dne 28. m. m. je priredilo Splošno žensko društvo v Ptuj sijnajno uspel večer v proslavo Vidovega dne. Na vzporedni sta bila godba in petje. Sodelovale so gđc. O. Zupančič in E. Bezjak (glasovir, samo- in dvospjev) ga. Schäfer (samospev), gg. Engerer in dr. Schreiner (glasovir in gosli), dr. Horvat (samospev) in pevski zbor. Pevske točke je spremljal g. komisar Meža.

Gđc. Scheligo je v pozdravnem govoru v blestečem slogu orisala pomen zgodovinskega dne.

„Prišli smo“, je govorila, „da zbudimo spomin na Vidov dan. 530 let je, odkar je zaplakala majka Jugovičev. Devet sinov ji je padlo na tužnem Kosovem, devet junakov. Zaplakala je majka in z njo vsa srbska zemlja — — — Izgubila je cara — gospodarja, zlato svobodo je izgubila.

Doba suženstva je prišla in teškega mučeništva. — — —

A ni klonil Srb. Stoletja so tonila, junak pa je v nemem srdi grizel v žuleče okove — — — Iz lastne sile je strl verige po stoletjih sramote in tlake, prvi in edini izmed nas — — — Titanski je bil boj za svobodo — — — Odprl je oči tudi nam slepim robovom. In vrgli smo s sebe pezo tujega nasilja in v zanosu so nam vskipele prsi — — —

Osvečeno je danes Kosovo, zbrisana grenka misel na črni dan. Črn in turoben je bil, v blestečega se je prerodil — — —

A poznamo drugo Kosovo, nič manj žalostno od srbskega. V žalosten spomin nam je celih tisoč let, znanik nekrščanskih krivic... Slovenska bol — to si ti, Gosposvetsko polje! Tudi tebe je vzel tujec — — — Zamrli so slovenski zvonovi pri Gospé Sveti — — — Zvrhana je bila kupa naše britkosti — — —

Pa je prišel tudi zate vstajenja, Sveta Gospa. Jugoslovanski junak je stopil na tvoje polje. Zavriskala nam je duša v razigrani oduševljenosti. Severno Kosovo — svobodno, osvečeno — — —

Mislili smo. Motili smo se. V Parizu kujejo s trdimi udarci usodo narodov. Pod silo teh udarcev ječi slovenska duša, v neznani boli se zvija narodovo telo; iz težkih ran krvavi — — —

Ali še ni končano jugoslovansko gorje? Ali še ni za nami Golgota?

Prisegel je Srb pred 500 leti osveto za Kosovo. Pokazal je, da ni sile, ki bi bila v stanu, da ga stre — — — Povzdignimo danes tudi mi glas v sveto prisego! Ni nas uničilo sovraštvo in nasilje v času, ko si še nismo bili svesti svojega kulturnega zvanja. Ne bo nas zmrnilo v prihodnje. Kje je Pariz, kje Rim, ki bi nam hotel za vedno zaklicati „stoj!“ če stremimo po poti do brata, da se združi bratska kri z bratsko krvjo — — —?

Sveti Vidov danak! Prevelika je bila tvoja nesreča, pregloboko gorje, da bi bil mogel izginiti narodu iz spomina. Vračal si se leto za letom in trkal si na srca bedni raji, da ni zaspala misel na osveto — — —

Petsto let si se vračal v žalosti; dokler nisi opral s sebe stoletnega gorja — — —

Kakor je srbska žena dala svoje najdražje domovini, s krvjo in solzami prepojeni, tako polaga narodno ženstvo tudi danes

na domovinski žrtvenik vse svoje delo, svojega srca sleherni utrip in slednji svoj dih.

V imenu tega ženstva vas pozdravljam na Vidov dan.“

Pod globokim utisom pozdravnega govora se je razvil večer res v narodni praznik. Obljubili smo si v srcih, da bodo tudi naše misli v prihodnje osredotočene na osvetlo našega Kosova, vse dokler nas ne združi močna vez v eno, veliko in silno narodno telo.

Sodelovalci pri sporedu so nam nudili s svojimi proizvajanjmi mnogo užitka in pripomogli so ne malo do odličnega moralnega uspeha. Že dolgo se ni kak večer res tako dobro posrečil, kakor spominski dan na kosovsko nesrečo, ki je stoletja vtilava srbskemu narodu poguma in moči, da je slednjič vstil, jačji ko kdaj poprej, združen z bratoma za vso prihodnost.

Gospodarstvo.

Licenciranje bikov za ptujski okraj se je vršilo letos dne 26. junija na sejmišču v Ptuj. Vsled slabega vremena je bilo prignanih veliko manj plemenskih bikov, kakor se jih je pričakovalo; posebno nekatere občine sploh niso bile zastopane in to je obžalovati. Kajti le z povzdigo živinoreje, torej z dobrim plemenom, si bo kmetovalec lahko pridobil v bodočnosti novce in kredit. Saj je lepo rejena živina njegov največji ponos! V komisiji za licenciranje so bili vladni komisar ptujskega okrajnega zastopa g. Mihael Brenčič, g. državni živinozdravnik dr. Zavrnik, načelnik živinorejskega okrožja g. Simon Toplak in načelniki ter namestniki živinorejskih žup. Licenciranje je tudi posetil g. okrajni glavar dr. Pirkmaier. Prignanih bikov je bilo 50 v starosti od 6 mesecev do 5 let. Od teh je bilo licencovanih 34 bikov pingavske, marijadvorske in murodolske pasme poleg simodolcev. Opažati je bilo, da so plemena kakor živina dobče boljše rejena na Dravskem polju, manj pa v Slovenskih goricah. Vseeno pa so bili plemenski biki lepe živali, dobro in krasno pleme; če pa tudi za ptujski okraj najbolj odgovarjajoči, o tem bo sklepal živinorejski odsek. Vsekakor bo treba za več žup ako ne za celi okraj primerno enotno pleme, ki bo odgovarjalo vsem življenjskim pogojem. Upajmo, da se bode to v svobodni Jugoslaviji s pomočjo vlade, najbolj pa živinorejcev samih zgodilo čimprej. Vlada namerava licenciranje v prihodnje preurediti in tako se bode prihodnje licenciranje vršilo bolj enotno po vsej Sloveniji. Ker je letos izpadlo premiranje, se bo prihodnje leto vršilo. Zatorej živinorejci, vzgojite si lepo, plodonosno pleme in prihodnje leto pridite s tem k licencovanju in premovanju v največjem številu. To služi Vašim koristim, Vam v veselje in ponos!

Obdarovanje konj se je vršilo v ptujskem sodnem okraju včeraj 3. t. m. ob skrajno neugodnem vremenu. Kljub temu so bili pripeljani lepi konji, katere je komisija le občudovala, ker ni pričakovala tako lepega uspeha. Vidi se iz vsega, da se držijo naši konjerejci načel konjereje, da si ima za pleme gojiti res najboljše Izjemoma. si je letos obdarilo tudi nekatere konjerejce, ki niso člani konjerejske zadruge, a drugo leto se misli pripustiti h konkurenci izključno člane z legitimacijo. Vsi posestniki, ki še niso člani zadruge, bodo dobili od te poziv, da se priglasijo kot člani, sicer se jih na leto nikakor ne bo vpoštevalo.

Tem konjerejcem, ki so se vkljub slabemu vremenu udeležili konkurence, imamo tudi zahvaliti obljubo vlade, da bo odsej še bolj skrbela za ptujski okraj z dobrimi žrebci.

Izid obdarovanja je sledeči: V 1. skupini žrebetnih kobil so bili obdarovani: Ivan Prosenjak, Spuhla 100 K, Jožef Horvat, Gabernik 80, Matija Letnik, Trnovska vas 70, Anton Zupančič, Jurovci 60, Franc Rižner, Gajovci 60, Jožef Bračič Janežovci 50, Fran Koletnik, Mala Varnica 50, Anton Pihler,

Sp. Velovlek 40, Franc Prosenjak Spuhla 40, Ivan Šegula, Hlapenci 30, Franc Job, Spuhlja 30 K, Juri Prosenjak, Brstje 30, Martin Frank, Formin 20, Franc Čele, Spuhlje 20, Valentin Čuš, Spuhlje 20, Franc Prosenjak, Brstje 20.

V skupini 4 letnih kobil: Matjaž Šelinšek, Lancovaves 90 K, Jurij Kuhar, Brstje 80, Jožef Zagoršak, Dornova 70, Ivan Prosenjak, Spuhlja 60, Franc Bezjak, Moškanjci 60, Franc Čele, Spuhlja 60, Jožef Horvat, Gabernik 50, Jurij Prosenjak, Brstje 40, Marija Pukšič, Mezgovci 40, Andraž Matjašič, Slovenjvas 30, Anton Merkuš, Zg. Pristova 20, Ivan Šegula, Hlapenci 20, Štefan Krejan, Zlatoličje 20, Valentin Čuš, Dornova 20.

V skupini triletnih kobil: Franc Belec, Vintarovci 70 K, Franc Horvat, Mostje 60, Štefan Mlakar, Slovenjvas 60, Jakob Žampa, Livanjci 50, Martin Valenko, Moškanjci 50, Jurij Šegula, Dornova 40, Ivan Šegula, Hlapenci 40, Jožef Mahorič, Drstelja 40, Štefan Kostanjevec, Stojnci 30, Ivan Vidovič, Leskovec 20.

V skupini enoletnikov: Jožef Bračič, Janežovci 70 K, Janez Toplak, Dornova 60, Jožef Horvat, Gabernik 60, Ivan Žirovnik, Jurovci 50, Anton Zupančič, Jurovci 50, Ivan Nedelko, Trnovci 40, Jakob Lah, Dornova 40, Franc Pibler, Sp. Velovlek 40, Štefan Mlakar, Slovenjvas 30, Alojz Pichler, sv. Urban 20, Jožef Vrabl, Sp. Velovlek 20, Gera Zemljič, Stojnci 20.

V splošnem so ugajale eno- in dve-letne žrebice najbolj.

Ormož. Sejmi. Z dovoljenjem oblasti se vršijo tukaj zopet redno živinski sejmi in sicer živinski vsaki prvi pondeljek v mesecu, svinjski pa vsaki torek 1. malega srpana se vrši že prvi svinjski sejem.

Uvoz iz Nemške Avstrije. Na račun pogodbe 33/SHS z Nemško Avstrijo je še mogoče uvoziti nastopne predmete: Barve (le še majhno množino), znanstvene instrumente, klobuke, motorje, poljedelsko orodje, orodje za obrtnike, časopisni papir, steklo, razne stroje. Kdor želi uvoziti kak predmet, naj t a k o j vloži s 3 kronami kolkovano prošnjo na Centralno Upravo za trgovački promet, podružnica, Ljubljana. Centralna uprava za trgovački promet sa inostranstvom u Beogradu, podružnica v Ljubljani.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ptuj in okolico. V tednu od 22. do 28. junija 1919 je iskalo dela 46 moških in 28 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 37 moških in 24 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 44. Od 1. januarja do 28. junija 1919 je iskalo dela 183 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 264 delavcev in delavk. Posredovanj se je izvršilo v tem času 116. Delo iščejo: 1 oskrbnik, 6 rudarjev, 1 vrtnar, 2 kamnoseka, 10 mehanikov, kovačev in kotlarjev, 5 mizarjev in kolarjev, 3 peki in natakariji, 1 strojnik, pis. moči, trg. pom., šivilje sluškinje, dimnarji i. t. d. V delo pa sprejme posredovalnica: poljske in vinogr. delavce, čevljarje, mizarje, pom. delavce v plet. šolo, dninarje, sluškinje i. t. d.

Poziv vsem industrijcem, obrtnikom in trgovcem! V kratkem se bo sklenila med Centralno upravo za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu in Nemčijo kompenzacijska pogodba, kakršno sta sklenili Nemška Avstrija in Čehoslovaška. Pozivljajo se vsi, ki si žele nabaviti kakršnokoli blago iz Nemčije, ali pa ga izvoziti v Nemčijo, da sporoče podružnici centralne uprave v Ljubljani približno vrednost in vrsto blaga ter po možnosti tudi dobavitelje, odnosno prejemnike blaga, ki bi prišli v poštev za blago, ki bi se izvozilo. V interesu posameznih industrijskih in obrtniških slojev je, da prijavijo nemudoma vse svoje potrebsčine. Centralna uprava za trgovački promet sa inostranstvom u Beogradu, podružnica v Ljubljani.

Izvoz vina svoboden. Vsled intervencije Demokratskega kluba je končno dovoljen svoboden izvoz vina. Za izvoznice je treba zaprositi Centralno upravo, podružnico v Ljubljani, z voznim listom. Poleg kolka 12 K je od vagona plačati pristojbino 1000 dinarjev.